

DERKOVITS GYULA

(1894—1934)

„1514” Dózsa fametszet sorozat

Összeállította: Theisler György

Magyar Diafilmgyártó Vállalat
Budapest, 1984.

A két világháború közötti korszak legnagyobb hatású sokszorosított grafikai alkotását, a monumentális Dózsa-ciklust Derkovits Gyula az illegális kommunista párt felkérésére az 1920-as évek végén metszette fába. A sorozat a művész halála után, 1936-ban jelent meg a Gondolat folyóirat kiadásában. „A fametsző Derkovits együtt lázad a lázadókkal, együtt dühödik és lendül velök az elnyomók ellen, és együtt szenved el velök a leveretés szörnyűségeit. Ősi hatalmi indulatok fékevesztett, gyilkos elszántsága hasítja, tépi, vagdossa a formát, szilánkos, cafatos darabokra... A látomás drámai izgalma annyira heves, hogy a történelmi esemény képei véres jelenné váltan döngöttek szívünket...” — olvassuk Kállai Ernő előszavában.

Az aktualizáló művészi szándék is tetten érhető a lapok számos részletén, például a parasztsereget legázoló Zápolya-zsoldosok a Horthy-rendőrség egyenruháját viselik.

A korabeli magyar grafikai művészet egyik legjelentősebb alkotását, a 12 lapból álló Dózsa-sorozat metszeteit mutatják be a diaposzítívek.

1. Menetelők, 44×49,5 cm
2. Kaszafenő paraszt, 48,6×44 cm
3. Kapudöngetők, 44,1×49,4 cm
4. Felkelő paraszt, 48,7×44 cm
5. Dózsa a várfokon, 49,7×44 cm
6. Összezapás, 44×50,4 cm
7. Leveretés, 44×49,8 cm
8. Máglyák, 43,9×51,2 cm
9. Dózsa a tüzes trónon, 51,5×44 cm
10. Verbőczy, 51,6×43,8 cm
11. Lőrinc pap, 51,2×43,9 cm
12. Leölt parasztok, 43,9×51,2 cm